

Μια περιοδική ελληνο-γερμανική έκδοση Ελλήνων του Βερολίνου για θέματα πολιτικής, ενημέρωσης, παιδείας, επιστήμης, γλώσσας, τεχνών και πολιτισμού

Τεύχος/Nr. 4

Τιμή/Preis 4.- €

Δεκέμβριος/Dezember 2006

Σ' αυτό το τεύχος
(μεταξύ άλλων)

Griechisch als Fremdsprache in Berlin	6
Η θάλασσα στον Ησύχιο	14
Νεοελληνικές σπουδές στην Ευρώπη	24
Das Erbe der Griechen in der Welt des Islam	28
Wagenrennen in Konstantinopel	36
Το φαινόμενο του θερμοκηπίου	40
Ο ηλιακός ηλεκτρισμός στην Ελλάδα	42
Ο ζωγράφος Παντελής Σαμπαλιώτης	46
Die HIV-Infektion in der Subsahara	62
Deutsche Griechen in Berlin	68
Gastronomie in Berlin: „Der Kretaner“	74
Η λίμνη Παμβώτις	76
Thessaloniki	84
Wettrüsten in der Ägäis	94
Türkische Kriegsszenarien für den „Casus-belli“	98
Appell von EU-Kommission an die Türkei	102
Ελληνικό βιβλίο: Φρανκφούρτη 2001-2006	104

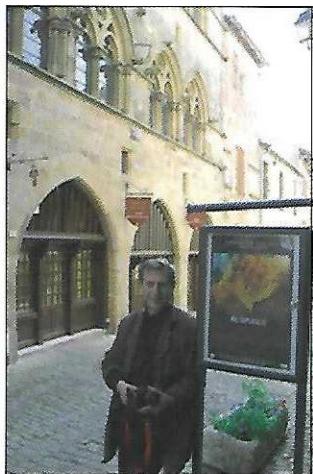
Pantelis Sabaliotis, Icône du temps,
Encaustic on wood, 80 x 40 cm, 2004

Ο ζωγράφος Παντελής Σαμπαλιώτης

Του Δημήτρη Καλαντζή

«Τα πάντα ρει»

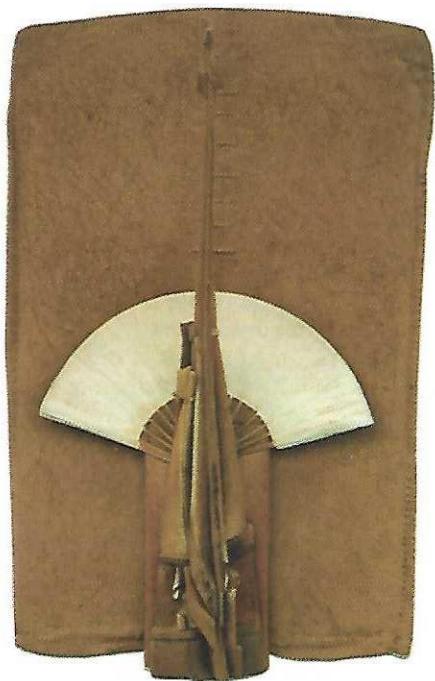
Pantelis Sabaliotis wurde 1955 in Karditsa, Griechenland, geboren. Er studierte byzantinische Frescomalerei und Großformatmalerei in Athen. Seit 1973 ist es als freier Künstler tätig. Zwischen 1978 und 1988 bereiste er Europa und hatte längere Aufenthalte in der Schweiz, Frankreich, Spanien und Schwerden. Zwischen 1988 und 1997 lebte und arbeitete er in Athen und auf der Insel Hydra. Seit 1997 arbeitet er als Künstler in Berlin und seit 2000 als Dozent für „Jugend im Museum“ mit Kindern und Jugendlichen. Mehrere Einzel- und Gruppenausstellungen. Arbeiten von P. Sabaliotis befinden sich in öffentlichen und privaten Sammlungen in Griechenland, Frankreich und Deutschland.

Atelier: Sigmaringer Str. 1,
10713 Berlin
sabaliotis-art@t-online.de

Mε μεικτά υλικά και τεχνική, ο Παντελής Σαμπαλιώτης δημιουργεί έργα εικασιών που διερμηνεύουν, με ένα δικό του προσωπικό τρόπο, δυνάμεις και καταστάσεις της γαιω-σφαίρας. Νόμοι της φύσης και νόμοι της ζωής, συγγενικά συναντώνται και αποκλίνουν. Έλξεις και απώσεις, ανελικτικές δίνες και ροπές, εξεικονίζονται μέσα από εκδοχές μιας φαντασιακής πραγματικότητας. Χρώμα, τόνος, ένταση, ρυθμική φορά της πινελιάς, υφή και χειρονομιακή γραφή, δημιουργούν επίπεδα βάθους και επιφανείας, συνεγέροντας την αισθαντικότητα και τον στοχασμό".(Αθηνά Σχοινά, κατάλογος Δρομολόγιο Α' Κέντρο σύγχρονης τέχνης Λάρισας 1997)

Η ελληνική λέξη νους είναι εκείνη που αντιπροσωπεύει την κυρίως δύναμη του ανθρώπου, η οποία μέσα από τον κύκλο της ζωής, την ενέργεια και την κίνηση αποτέλεσε το εφαλτήριο της φιλοσοφίας και της εξέλιξης. Μιας εξέλιξης την οποία σχεδόν εξ ανάγκης συνδέουσε η φιλοσοφία με κύριο εργαλείο της τον νου. Οι πρώτοι φιλόσοφοι του 6.ου π.Χ. αιώνα, στην γη της Ιωνίας, πίστευαν ότι το οφθαλμοφανές χάσι του σύμπαντος είναι εξηγήσιμο κι από τότε ως και στις μέρες μας προσπαθεί ο άνθρωπος να αντιληφθεί την θέση την οποία ο ίδιος και ο από τον ίδιο παραγόμενος πολιτισμός καταλαμβάνουν.

Μόνο κάποιος ο οποίος είναι γνώστης της ελληνικής σκέψης μπορεί να αναζητήσει, να βρει και να χαράξει έχοντας επίγνωση της αξίας της, τον επαναπροσδιορισμό της στη σύγχρονη εποχή. Παραπρόντας κανείς τα έργα του, τα στοιχεία αυτά, μαζί με τον μύθο, παίρνουν μια ιδιαίτερη θέση κι αντιμετωπίζονται ως αναπόσπαστο μέρος με τα υλικά και τα χρώματα. Κι όλα μαζί με μια αφοπλιστική απλότητα μεταμορφώνονται σε σύμβολα, ιδέες, εικόνες, φιλοσοφικά αντικείμενα, αληθινά έργα τέχνης. Αυτή η απλότητα ίσως να κάνει τον καλλιτέχνη ξεχωριστό στον τρόπο που δημιουργεί κι αυτή η απλότητα να τον έφερε στον κύκλο ονομαστών βερολινέζων καλλιτεχνών στο „Prisma Haus“, στο „Willy Brand Haus“, στο „Kessel Haus“, και αλλού. Το τι είναι σημαντικό ή όχι είναι ένα θέμα που πολλά μπορούν να ειπω-θούν. „Όμως ουσιαστικό είναι πιστεύω τι ο ίδιος ο δημιουργός πρεσβεύει“. Είναι η αφοπλιστική του απάντηση όταν του τίθεται ή ανάλογη ερώτηση. „Επεξεργάζομαι την μορφή του ρέοντος Θεσσαλικού χώρου σαν να πρόκειται για την μορφή όλου του κόσμου“ είπε κάποτε σε συζήτηση με θέμα τα „Διάλυρα“, έκθεση που παρουσιάστηκε στη δημοτική Πινακοθήκη της Καρδίτσας. Γεννημένος εκεί δεν

Kassandra, 90x120 cm, Mixed Technique

Entry, 203x60 cm, Encaustic on wood

μπορούν παρά να σχετίζονται άμεσα οι αναφορές του στα πρώτα βήματά του με τον τόπο. Βασικότατο στοιχείο η ενασχόληση με τη γη, τη γη σαν στοιχείο. Τον ενδιέφερε όμως όχι μόνο η εικόνα γη, αλλά παράλληλα κι λειτουργία της σαν τέτοια. Στην συνέχεια της πορείας του όμως άρχισαν να εμφανίζονται δείγματα γραφής τα οποία προέρχονταν από την αποκτηθείσα μέχρι τότε εμπειρία κι εμφανίστηκαν μερικές ώρες αυτόνομα ως προς αυτή. Χαράχτηκε πλέον το που θα ήθελε να καταλήξει. Τον ενδιέφερε πάντα όπως λέει ο ίδιος, η γραφή σε σχέση με το εικαστικό θέμα, γιατί πολύ απλά τούτο ήταν μια πρόκληση της καλλιτεχνικής πράξης και μπορούσε μέσω αυτής να δει την λειτουργία του έργου και την σχέση του με το χώρο, αφού η τέχνη, κατά τον ίδιο, είναι κάτι πολύ καθημερινό και η αξία της κάπου εκεί κρίνεται. «Ο ρόλος του καλλιτέχνη είναι να εντάξει την δημιουργία του όσο ιδεαλιστική κι αν είναι στην πραγματικότητα και τα δεδομένα της εποχής του», πιστεύει ο Σαμπαλιώτης.

Είναι μεγάλο βήμα και τόλμημα για ένα καλλιτέχνη να απαλλαχθεί από το σύνδρομο της καλλιτεχνικής κομψότητας και να παράγει συνειδητά τέχνη, έχοντας απέναντι την παθητικότητα των ημερών μας. Τούτο το επιτυγχάνει ο Παντελής με τον ιδιαίτερο τρόπο που τον διακρίνει να ανακαλύπτει κάθε φορά με τις συνθέσεις του την ποιητική διάθεση κάθε χώρου. Αυτού του είδους η ποιητική δεν είναι τίποτε άλλο παρά η αρβίστη ελληνική γλώσσα, η ξεκλειδωτή μαθηματική σκέψη, η οποία προσδιορίζει κοσμολογικά την ενέργεια ως βασική αρχή της ζωής.

Όταν ο Ελί Φορ έγραφε στο έργο του „Ιστορία της τέχνης“: „υπάρχει μια διαρκής ώσμωση ανάμεσα στην ύλη/ματιέρα του κόσμου που από τη στιγμή που μας αγγίζει μετατρέπουμε σε πνεύμα, και το πνεύμα που αναπαριστούμε άμεσα σε ματιέρα/ύλη μόλις μας αγγίζει, εννοούσε τη ζωντανή ματιέρα/ύλη. Ο Σαμπαλιώτης θέλει να ενσωματώσει σ' αυτή την έννοια της ματιέρας/ύλης, τα τεχνητά υλικά που δημιούργησε ο άνθρωπος και του θέτουν ή θα του θέσουν προβλήματα. Κάθε καλλιτεχνικό έργο δεν μπορεί να είναι τίποτε άλλο από ένα παγκόσμιο σύστημα σκέψης σε μικρογραφία. Το έργο όμως του Καλλιτέχνη δεν είναι μόνο παγκόσμιο, αλλά ειλικρινές και σύγχρονο. Αντιλαμβάνεται την υλική δομή και ώψη του σημερινού κόσμου, χωρίς ούτε στιγμή να έχει χάσει την επαφή του με τις ρίζες του, την καλλιτεχνική παράδοση, δηλαδή την διάρκεια, το πλαίσιο στο οποίο θα πρέπει να εγγραφεί και να ταιριάσει, να έχει νόημα αλλά και την πρέπουσα απόσταση από αυτή. Εάν θεωρήσουμε ότι ο μεταφυσικός υλισμός υπάρχει, θα μπορούσε να εφαρμοστεί απόλυτα στο έργο του. Το αλάτι να μεταλλάσσει το κακό, το κερί με την καθαρότητά του να σκορπίζει διαφάνεια και τα ευγενή μέταλλα να διαθέτουν το ανάλογο φως“. (Ζαν Γκαμπριέλ Ζονέν, μουσείο Κορντ συρ Σιελ).

Κι είναι έτσι, διότι ο Παντελής γεννήθηκε στο φως, έζησε στο φως, δημιούργησε και δημιουργεί υπό την επήρεια του φωτός. Μετά από μια τριαντακονταετή δημιουργία, έφθασε σήμερα ο καλλιτέχνης στην πιο ώριμη φάση της καλλιτεχνικής του πορείας, αναβαπτίζοντας και μεταμορφώνοντας τα παραδοσιακά υλικά, κερί, αλάτι, ευγενή μέταλλα, μέσα από την ίδια την έννοια της ύλης σε πνεύμα, το οποίο δεν είναι τίποτε άλλο παρά δύναμη. Το αλάτι παρόν σε κάθε δημιούργημα της φύσης, οργανικής και ανόργανης μορφής, μεταμορφώνει διαρκώς, ανύποπτα, σιωπηλά, μυστικά μα σίγουρα στον χρόνο την ύλη, το κερί αποκαλύπτει, με το απαράμιλλο παιχνίδι του με το φως, την βαθύτερη πλευρά του οράματος, διατηρώντας το παράλληλα με την οντότητά

>>

Παντελής Σαμπαλιώτης

Κάτω: Kosmonauten, Trilogy Each, 180x40 cm, Encaustic on wood

Δεξιά Σελ.: Siren, 80x40 cm, Encaustic on wood

του και την ικανότητα να κρατά ζωντανή την ιστορική μνήμη. Μια άλλη διάσταση στο έργο του αποτελεί ο χρόνος. Είναι εκείνος που εγγυάται την λειτουργικότητα του ρόλου των ευγενών μετάλλων που δεν φθείρονται, μεταλλάσσονται μόνο, τείνουν στην τελειότητα, την αθανασία. Αντικατοπτρίζουν το φως, την δύναμη, την ελπίδα που κρύβει η ψυχή μας. Μέσω της εγκαυστικής επιτυγχάνεται από τον καλλιτέχνη η μετάπλαση της ύλης. Δίδονται ιδιότητες σε υλικά, ευγενή μέταλλα, που ποτέ δεν θα τα χαρακτήριζαν και τα κάνουν να φαντάζουν σημερινά. Η εγκαυστική έγινε γνωστή από την εποχή της ανασκαφής της ελληνιστικής αιγυπτιακής πόλης Φαγιούμ, της οποίας τα ευρήματα βρίσκονται στο Μουσείο της Περγάμου στο Βερολίνο και δείχνουν ότι τη χρήση του κεριού την πήραν οι Έλληνες από τους Αιγυπτίους. Γνώστης της

εγκαυστικής τεχνικής συνδυάζει ο Παντελής την φιλοσοφική σύλληψη με την βαθιά παραπήρηση, μετουσιώνοντας έτσι το φθαρτό υλικό σε ζωντανή φύση, της οποίας τα όρια της πλαστικής της ελευθερίας διαρκώς διευρύνονται.

Προϋπόθεση όμως για να φθάσει κανείς στο τέλος μιας τέτοιας διαδρομής, η βαθιά γνώση του αντικειμένου, η απόλυτη εξοικείωση με τα υλικά και την τεχνική, χρόνος πολύς, μελέτη και δημιουργική σκέψη. Τον καλλιτέχνη θα έπρεπε κανείς που τον γνωρίζει κι έχει συνδιαλλαγεί μαζί του να τον χαρακτηρίσει ως τελειομανή. Μιλάει πολύ και με λεπτομέρεια για την ποιότητα του υλικού, την εφαρμογή του, το παιχνίδι με τις διαφάνειες, τα μυστικά των φυσικών κι ακόμα των χημικών μεταμορφώσεων των υλικών κάτω από τη επήρεια της θερμότητας, του υγρού στοιχείου, του

αέρα και του φωτός. Όμως διακρίνει κανείς στον καλλιτέχνη κι ακόμα ένα μέλημα. Χρειάζεται να δημιουργεί παράλληλα με το έργο του λέξεις που να ξεκινούν από ένα σύμβολο της Ελληνικής γλώσσας, να εισάγουν φιλοσοφικές έννοιες, να συνδέουν πολιτισμούς και να μεταπλάθουν. Θέλει να ενσωματώνει τα τεχνικά υλικά που δημιούργησε η βιομηχανική εξέλιξη, γιατί τούτα θέτουν και θα θέσουν και στο μέλλον προβλήματα. Ακολουθεί η μετάπλαση της πολιτισμικής ταυτότητας του χώρου γιατί κι ίδιος μεταπλάθεται από τον καλλιτέχνη κι έρχεται αντιμέτωπος με τα μοναδικά σύμβολα που αναπαράγονται σε κύκλο (σώμα, ψυχή πνεύμα) και στον κύκλο της ύλης (οξυγόνο, υδρογόνο, άνθρακας). Με σεβασμό στην παράδοση, τον χρόνο και τον χώρο, η τεχνητή ύλη απαντά την ζωντανή, με στόχο να συμμετέχουν στην ζωή με συναίσθημα απόλυτης συμπάθειας. Ο καλλιτέχνης αντιλαμβάνεται το ότι απόλυτα φυσιολογικά συντελείται μια διαρκής ώσμωση στην κοσμική ύλη. Έτσι το τώρα με όλα όσα φέρει μαζί του αποτελεί συγχρόνως την μετάπλαση του χρόνου ως όλον. Ακόμα κι άν οι προθέσεις μας δεν είναι ευνοϊκές εκτιμώντας την δουλειά του, είναι αδύνατο να μείνουμε αδιάφοροι στην δύναμη που εμπεριέχουν τα έργα του, την ομορφιά που εκπορεύεται από αυτά, ούτε και να μην διαισθανθούμε την ενέργεια, που με την δύναμη της ώσμωσης κατακτά τις αισθήσεις μας.

Ο Παντελής είναι ένας απόλοις άνθρωπος που περνώντας δίπλα σου πιθανόν να μην σου κινήσει ιδιαίτερα την περιέργεια. Δεν παύει όμως με την ιδιαίτερη κίνηση που τον διακρίνει να είναι ιδιαίτερα παραστατικός. Τον χαρακτηρίζει ο ξεκάθαρος και περήφανος λόγος, με κύριο στοιχείο την αυτοκυριαρχία και ιδιαίτερα όταν σχετίζεται με την μελλοντική καλλιτεχνική του πορεία, τις προσωπικές σχέσεις και επιλογές. Την καρτερικότητα, που διαχέει όλη του την ύπαρξη και σχετίζεται με τα τριάντα χρόνια δημιουργίας του, θα διακρίνει κανείς, όταν τον πλησιάσει πιο κοντά. Τούτη έρχεται όλως παραδόξως σε απόλυτη σύγκρουση με την απέραντη αισιοδοξία, την τόλμη και την ζωντάνια που τον διακρίνει και τον κατέχει σαν δημιουργό. Με λίγα λόγια δεν τον τρομάζει η πρωτοπορία παρά »

Παντελής Σαμπαλιώτης

αποτελεί το κύριο αντικείμενο της αναζήτησής του στο χρόνο. Και τούτο μέσω μιας αρμονικής πορείας, στο χθες, και στο σήμερα.

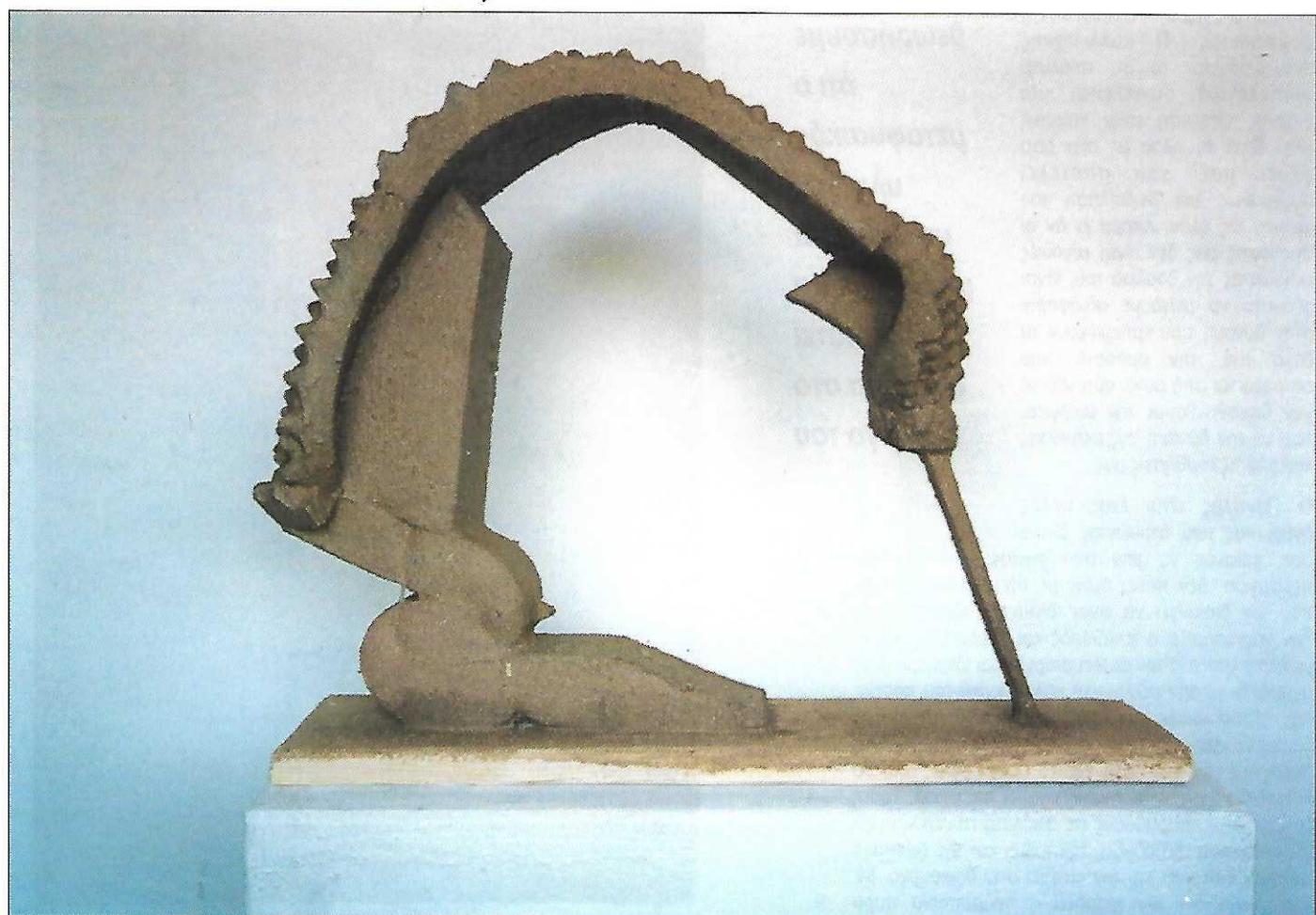
Πρόκειται για την φιλοσοφική έκφρασή του μέσω των αντικειμένων. Ένα μεγάλο μέρος στο έργο του Παντελή καταλαμβάνει η γυναίκα, η οποία εκπέμπει ανάλογα με την καλλιτεχνική περίοδο και μια μοναδική αξία. Είναι συνδεδεμένη με τον αρχέγονο έρωτα που αντικατοπτρίζει την ολοκλήρωση της αρσενικής φύσης. Το αποκορύφωμα αυτής της καλλιτεχνικής περιόδου αποτελεσαν „οι Τρωάδες“, με την προβολή εννοιών με αρχέγονες ρίζες αλλά και σταθερά σημεία, όπου η προβολή της καμπύλης ηρεμεί την όποια εμφανιζόμενη ένταση στην επιφάνεια. Δέκα χρόνια αργότερα με „τις Αρχέγονες Νύχτες“, όλα τούτα αποκτούν μια νέα εστία στο χώρο της σκέψης. Από τις

„Έλξεις“ και μετά τούτο γίνεται αντιληπτό, χωρίς πλέον να χρειάζεται να εικονίζεται, δημιουργώντας ένα αέναο γίγνεσθαι που πηγάζει από τον πλούσιο κόσμο της εμπειρίας του. Κάθε επεξεργασία του υλικού αποτελεί στην πορεία μια νέα ανακάλυψη της ύλης. Η χρήση δλων των υλικών δεν αποτελεί, παρά την ιδέα της απεικόνισης ενός μικρόκοσμου, ο οποίος μας βοηθάει να αντιληφθούμε καλύτερα την σχέση και την εξάρτησή μας από την φύση, τους κανόνες και τους νόμους της.

Ο αιώνας που άρχισε να ρέει, διαδέχεται έναν αιώνα τεράτων ανατρεπτικής δημιουργίας όπως, Πάμπλο Πικάσο, Καντίνσκι, Κουνέλης και άλλων, οι οποίοι έκαναν την επίπεδη εικόνα να σκιρτήσει και να πάρει την μορφή διαστήματος. Η αγωνία του ανθρώπου για το σήμερα και για το ποια κατεύθυνση θα ακολουθήσει η τέχνη είναι το κύριο μέλημα των

Κάτω: *Bird of prophecy*, 90x80x25,
Mixed media

Δεξιά σελ.: *Prometheus*, 120x40 cm,
Encaustic on wood

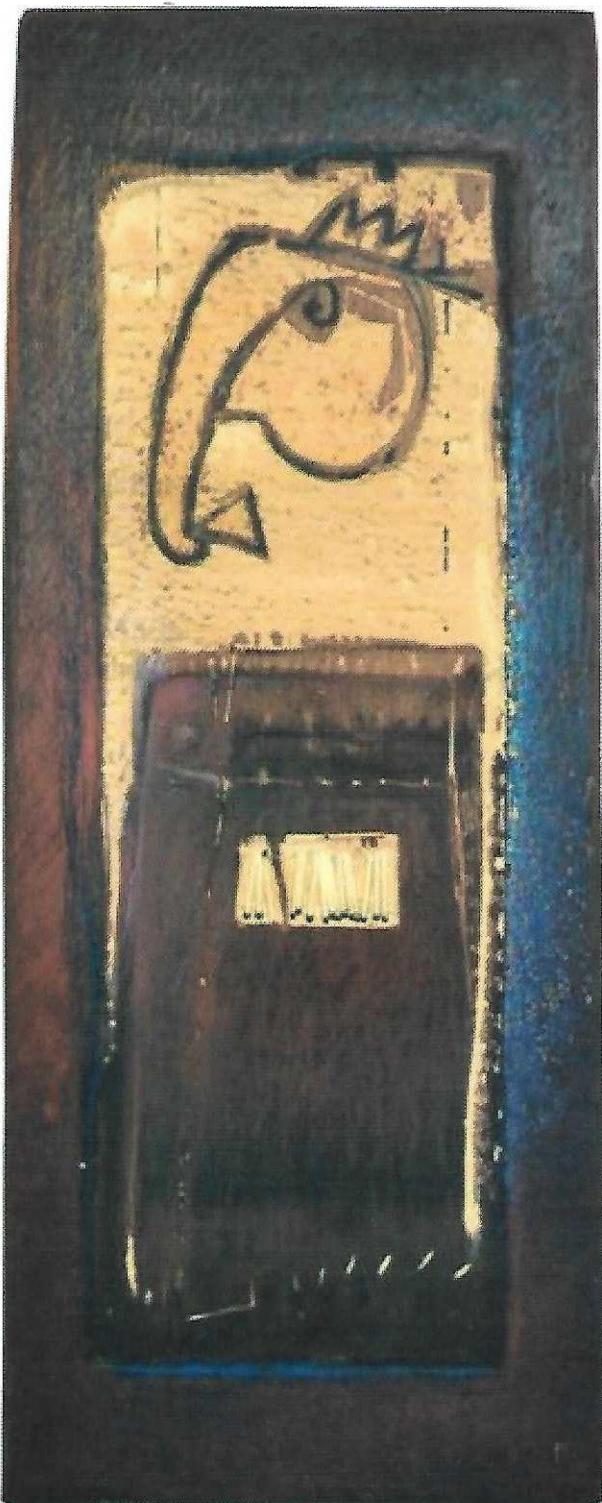

Ευρωπαίων σε σχέση με την πολιτιστική τους ταυτότητα και των αιθεντιών, που δημιουργικά θα τον χαρακτηρίσουν. Οι διαχρονικές αξίες και τα οφάματα υπερασπίζονται από καλλιτέχνες, που είναι εφευρετικοί και αποκαλυπτικοί, διότι η δημιουργία νέου ρεύματος στην τέχνη δεν γίνεται τυχαία αλλά ούτε και διατεταγμένα. Εκφράζει μια αναγκαιότητα, μαρτυράει αλήθειες και για να έχει επιτυχία πρέπει πρωταρχικά να πείθει για την ποιότητά της. Οι συνεργασίες του Σαμπαλιώτη ήταν και είναι αβίαστες, αβίαστος κι ο λόγος του, η δημιουργία του και τούτο λόγω χαρακτήρα, ιστορίας και καλλιτεχνικής του ποιότητας, της οποία θέτει πολύ ψηλά τον πήχη. Το ζήσαμε στο "Kulturforum" στα πλαίσια της „Lange Nacht der Museen“ όπου η παρουσίαση του Έλληνα καλλιτέχνη παρόλο που ήταν περισσότερο για τα παιδιά, σαγήνευσε τους μεγάλους, τους έβαλε στον πειρασμό να ασχοληθούν μαζί με τα παιδιά με τον σχηματισμό του Μωσαϊκού, με τις ώρες, Κολακευτικά σχόλια προκάλεσε τούτο, τόσο στους διοργανωτές όσο και στον παρευρισκόμενο βερολινέζικο Τύπο, χωρίς βέβαια να είναι η πρώτη φορά που αναφέρεται στον καλλιτέχνη.

„Τα πάντα ρει,, σύμφωνα με την περιγραφή της „Morgenpost“ θεωρήθηκε η εγκατάσταση ως η αντιπροσώπευση του ρεύματος της ατέλειωτης σειράς των επισκεπτών εκείνης της νύχτας. Ο Παντελής είναι εδώ και χρόνια μόνιμος συνεργάτης των κρατικών μουσείων στην πόλη μας και μεταφέρει τα μηνύματά του ως μουσειοπαιδαγώγος στα παιδιά, που θέλουν να ασχοληθούν με την τέχνη. Υλοποιεί ειδικά προγράμματα για νέους, ενώ παράλληλα διδάσκει τέχνη από την αρχαία εποχή ως τις μέρες μας. Μέσα από την επαφή με την νέα γενιά αναδεικνύεται ο ρόλος και η αποστολή του σύγχρονου καλλιτέχνη, ο οποίος οφείλει να ξεδιπλώνει τις κεραίες του, να υπερασπίζει διαχρονικές αξίες και αυτό το όραμα της τέχνης. Διότι από την στιγμή που απευθύνεται στον άνθρωπο, δέχεται ότι η τέχνη είναι ανθρωποκεντρική και παράλληλα ότι είναι μια συμπαντική έκφραση εναρμόνισης που εκφράζεται μεταξύ άλλων στις σειρές του:“

Γαιο-ιστόρημα 1986-1998: Εδώ ενώνεται η ζωγραφική με την γλυπτική μέσω της μεθόδου της εγκαυστικής (χρήση κεριού μέλισσας), για να συναντήσουν την πρόκληση του φυσικού υλικού όπως χώμα, ξύλο και μεταλλική σκουριά με στόχο τα στοιχεία να βγάλουν κίνηση, φως και ενέργεια.

Αλληγορίες 1998-2004: Η ανακάλυψη της βάσης του νέου κοσμικού χώρου μέσα από την μετάλλαξη του »

προστιθέμενου τεχνικού υλικού. Μια τοποθέτηση έναντι του φυσικού κόσμου στην υψηλότερη βαθμίδα της έντασης, όπου προσπαθούν οι αλληγορίες να απεικονίσουν το όλο.

Φαινόμενα 2000-2002: Το ιδεόγραμμα συμβολίζει την χωρίς τέλος κίνηση των αντικειμένων. Αιωρούμενο στο κενό, δημιουργεί έναν νέο ρυθμό στον αρχιτεκτονικό χώρο, με την πρόθεση να αφυπνίσει το αίσθημα και την σκέψη. Η νέα διάσταση, την οποία λαμβάνει το υλικό, συγκεντρώνει την ελαφρότητα του έργου, χωρίς το υλικό, το αλάτι, να χάνει κάπι από την φύση του. Σε αντίθεση φαίνεται να του παρέχεται κάθε ελευθερία, να υποδύεται τον ρόλο του βασικότερου υλικού της ζωής.

Living in space 1998-2002: Πρωτότυπο μιας μικροκοσμικής δράσης. Στοιχεία από έναν κόσμο, ο οποίος γεννιέται συνεχώς εκ νέου.

Διάχρονα 1980-1986: Σημειώσεις ενός διαλεκτικού παιχνιδιού με τον χρόνο. Μια συλλογή οπτικών εντάσεων, οι οποίες κινούνται μέσα στην ύλη, αφυπνίζοντας το κάθε δημιουργικό ένστικτο, το οποίο τους χαρίζει την έκφραση.

Μεταπλάσεις 2004-2006: Η καθαρότητα της κάθαρσης. Το φαινόμενο της ύπαρξης καταβέτει τα σύμβολα της ενεργειακής ώθησης στην αιωνιότητα.

Αντιλαμβάνεται κανείς ότι πρόκειται για ένα σύγχρονο δημιουργό, ο οποίος τολμά και αρθρώνει, βασιζόμενος σε ένα σταθερό σημείο, που δεν είναι άλλο από την ελληνική τέχνη και παράδοση, τοποθετώντας δικλείδες ασφαλείας δηλ. απόσταση από την ελληνική εσωστρέφεια, καθεαυτό δικό του εικαστικό λόγο, εντασσόμενος στο διεθνές πολιτισμικό γίγνεσθαι και τα μοντέρνα διεθνή ρεύματα και τάσεις. Σε τούτο έρχεται πιστεύων ως επιπλέον αρωγός του κι ο χώρος διαμονής, η πολυπολιτισμική πόλη το Βερολίνο. Πόλη τελείως αντικομφορμιστική, η οποία αποτελεί ένα ιδιαίτερο πρότυπο ανοίγματος πυλών προς κάθε καλλιτεχνική, κοινωνική ή πολιτική κατεύθυνση.

Η σχέση του ανθρώπου με την ύλη ήταν στενή σε όλη του την ιστορία γιατί αποτέλεσε κι αποτελεί κι ο ίδιος ένα κομμάτι της. Η συνύπαρξη των δύο μορφών υλικού είναι η βάση για νέου είδους σκέψεις και επαναπροσδιορισμό της σχέσης μας προς αυτή. Δεν μένει λοιπόν παρά να αποτελέσει η ύλη, πόλο

**Ο καλλιτέχνης
αντιλαμβάνεται
το ότι απόλυτα
φυσιολογικά
συντελείται μια
διαρκής
ώσμωση στην
κοσμική ύλη**

φιλοσοφικών παραπήρησεων, με στόχο την αλλαγή της οπτικής μας γωνίας, της ανακάλυψης του φωτός που εσωκλείει το φυσικό και, εν τέλει το τεχνικά κατασκευασμένο υλικό. Τούτο αποτελεί ένα μέρος της φιλοσοφίας και της μεθ' αυτού συνυφασμένης δημιουργίας του Βερολινέζου Έλληνα καλλιτέχνη. Ως την ελεύθερη ένωση των φυσικών και τεχνητών στοιχείων και αυτής της φύσης θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς τα έργα και την τεχνοτροπία του.

Δημήτριος Καλαντζής Βερολίνο

Αριστερή σελ.: Cosmonaut, 180x40,
Encaustic on wood

Επάνω: Living in space, Version D,
20x30 cm, Encaustic on wood

Pantelis Sabaliotis

Eli For schreibt in seiner „Geschichte der Kunst“: „Es gibt einen ständigen Austausch der Stofflichkeit und Materie der Welt, den wir von dem Moment an, wo er uns berührt, in Geist umwandeln...“.

„Pantelis Sabaliotis gibt dieser Bedeutung von Stofflichkeit und Materie Körperlichkeit, indem er althergebrachte Materialien wie Wachs und Salz mit beseelter, fast würde ich sagen „göttlicher“ Kraft verwandelt und dabei auf das von ihm geschaffene Ideogramm anspielt, das er „Rätsel“ nennt. Das Wachs in seiner Transparenz enthüllt die innere Seite des Anblicks. Über seine Fähigkeit zur Konservierung hinaus schließt es auch die Erinnerung an Geschichte mit ein, legt Zeugnis ab von der Veränderung eines Zustandes in einen anderen. Salz wiederum, in jedem menschlichen Organismus enthalten, verwandelt die Dinge auf geheimnisvolle, -stille Weise. Die vierte Dimension, die Zeit, ist es, die die Rolle des Wirkenden und Opfernden gleichzeitig innehat.“

Innerhalb von Zeit und Ort und der Tradition mit großem Respekt verbunden, trifft die künstliche auf die lebendige Materie und nimmt am Leben mit einem Gefühl teil, das gleichzeitig berauscht wie tragisch ist, ein Gefühl der vollkommenen Sympathie. So ist die jetzige Zeit mit allem, was sie umfängt die Umgestaltung der Zeit als Ganzheit.

Was das Gold betrifft, das sich auf den Mauern ausbreitet und strahlt, jenes vollkommene Metall, das nicht rostet, das Licht des Geistes und der Unsterblichkeit, so steht es für das innere Licht und den Abglanz des Reichtums, der in der Seele ruht. Setzt man das Material dem Licht aus, lässt sich eine Metamorphose beobachten, die alle seine Umwandlungen deutlich macht.

Jedes Kunstwerk kann nichts anderes sein, als eine weltumfassende Ordnung in verkleinertem Maßstab. Das Werk von Sabaliotis ist tatsächlich modern, weil es die materielle Ansicht der heutigen Welt erfasst und heutiges mit traditionellem verbindet. Tradition verstanden in der Bedeutung von Dauer innerhalb jenes Rahmens, in den Neuheiten gefasst sein müssen, um Sinn und gleichzeitig auch Abstand zu haben. Wenn es so etwas wie metaphysischen Materialismus gibt, dann existiert er im Werk von Pantelis Sabaliotis.“ (Jean Gabriel Jonin)

Seine Arbeiten entstehen in Fokussierungsperioden, in denen er sein im Prinzip durchgängiges Thema der

Wandlung, Verwandlung und Umwandlung durchspielt. Hierbei spielt der Kernsatz ta panta rei – alles fließt – des antiken griechischen Naturphilosophen Heraklit aus Ephesos die Hauptrolle und den Hintergrund seines Denkens und Arbeitens.

Diese Bewegung leitet Heraklit unter anderem von den Anziehungs- und Abstoßungskräften der Gegensätze ab, sei es gut und böse, Winter und Sommer. Das dauernde Spiel der Gegensätze erlaubt erst, angenehme Dinge wie z.B. Frieden, Wärme oder Ruhe wahrzunehmen, da sie ohne Krieg, Kälte oder Streß selbstverständlich wären und nicht erfahren werden könnten. Pantelis Sabaliotis begibt sich hier wie mit seiner ganzen Arbeit auf die sinnliche Seite der Philosophie, die erlebt und erkennt, was ist. Daß sich im Grunde nichts ändern kann, d.h. das Pferd nie zum Affen wird oder umgekehrt ist eine Erkenntnis, die ebenfalls richtig ist, jedoch eher aus der theoretischen Betrachtung stammt, die P.S. herzlich fern ist. Das Göttliche als Weltvernunft oder *logos* – der Begriff taucht bei Heraklit häufig auf – ist die für uns in großen Teilen unverständlich bleibende Logik hinter dem Ganzen, dem Wirken der Natur. Sich mit dieser Natur eingehend zu beschäftigen hat P.S. auf der nahe bei Athen gelegenen kleinen griechischen Insel Hydra begonnen, auf der er sich von 1988 bis 1992 aufgehalten hat. Anhand von Materialien wie Roststaub und -späne, die er auf älteren Werken gefunden hat, hat er in Kombination mit Wachs auf Holzstücken, Palmblättern, Heu, Sand, Teilen von Kakteen, usw. Naturprodukte in lebendige Kunst verwandelt.

Ein großer Respekt vor dem, was Natur schafft und ist führt ihn gewissermaßen zu ihrer Anpreisung und Verherrlichung, ja, man könnte es gar Überhöhung nennen. Ohne auch nur einen Gedanken an die wissenschaftlichen Möglichkeiten zu verschwenden, ihre Grenzen ahnend geht er einen Pakt direkt mit der Natur ein und formt sie zu etwas, was in der Lage ist, zu uns zu sprechen. Gleichzeitig verschließt er sich jedoch nicht modernen Materialien, die wir als Kunststoffe bezeichnen, obwohl sie thermisch oder chemisch erzeugt, eng verwandt sind mit der Destillation von Metall aus Stein oder Glas aus Sand. Streng genommen ist der Mensch ein Teil der Natur und sein Wirken ebenso natürlich, auch wenn das gegenteilige Denken weit verbreitet ist und dem Menschen das Wesen einer Naturkraft (die auch katastrophale Folgen haben kann) nicht zubilligt.

Die Arbeiten von Pantelis Sabaliotis lassen sich anhand seiner durch seine eigene Arbeitsweise entstan-

Δεξιά σελ.: Icone du pain sacrée,
80x40 cm, Mixed technique, Encaustic on wood

Pantelis Sabaliotis

denen Fokussierungsperioden zu seinem durchgängigen Thema der Wandlung, Verwandlung und Umwandlung in zeitlich umrissene Kategorien einteilen:

Geohistorima (1986-1998) – Malerei und Plastik vereinigen sich durch die Technik der Enkaustik, die im Gebrauch von Bienenwachs besteht. Damit wird die Herausforderung durch die natürlichen Materialien wie z.B. Erde, Holz, Rost an der Stelle aufgenommen, an der die universalen Grundelemente der Natur Bewe-

gung, Licht und Energie hervorbringen.

Allegories (1998-2004) – Die Entdeckung des neuen kosmischen Raumes in seiner Umwandlung nach dem Hinzufügen künstlichen Materials. Eine Stellungnahme zur natürlichen Welt auf der höchsten Stufe der Anspannung, wobei die Allegorien das Ganze vollständig zu umfangen versuchen.

Phainomena (2000-2002) – Das Ideogramm symboli-

Danse A, 60x60, Encaustic on wood

siert die unendliche Bewegung der Dinge. In der Leere schwebend, erschafft es einen neuen Rhythmus im architektonischen Raum mit der Absicht, damit Gefühl und Denken zu erwecken. Die neue Dimension, die das Material einnimmt, schafft die Schwerelosigkeit der Arbeit ohne dass der eigentliche Stoff, das Salz, dabei von seiner Stofflichkeit verliert. Im Gegenteil scheint dem Salz alle Freiheit gegeben, von jenem Gipfel als grundsätzlichstes Element des Lebens aus zu wirken.

Living in Space (1998-2002) – Prototyp einer mikrokosmischen Handlung. Ergebnisse aus einer Welt, die ständig neu geboren wird.

Diachrona (1980-1986) – Notizen eines dialektischen Spiels mit der Zeit. Eine Versammlung optischer Spannungen, die sich in der Materie bewegen und jenen schöpferischen Instinkt hervorrufen, der ihnen selber Ausdruck verleiht.

Metaplaseis (2004-2006) – Die Klarheit der Reinigung. Das Phänomen des Seins bewahrt die Symbole eines heftigen Antriebs in die Unendlichkeit.

Die Überlagerung von Pantelis Sabaliotis' Arbeiten mit Materialität, Farbe und Zeichen mit symbolischen Hinweisen, die nicht eindeutig verstanden, dennoch Bilder und Erinnerung auslösen, beziehungsweise Neugierde wecken, machen seine Arbeiten so vielschichtig und damit auch vieldeutig. Salz und Wachs sind oben bei Jean Gabriel Jonin bereits angesprochen worden, auch dies eine Sprache oder ein Kniff, seine Arbeiten sprechen zu lassen und zu wirken: Nur eine verhüllte Figur regt die Phantasie auf Dauer an und stellt eine langfris-

tige Beziehung zum Menschen her. Nacktheit an sich ist kein Garant für langfristiges Interesse. In unseren Beziehungen als Menschen untereinander fasziniert schließlich die Überraschung und nicht die Vorausberechenbarkeit. Hier liegt die lebendige Wärme und Anziehungskraft von Pantelis Sabaliotis' Arbeiten, die lange Zeit nachwirken und denen man nicht müde wird, zu begegnen.

Detlev Mallwitz, Berlin

Poeme A, 40x40 cm, Encaustic on wood

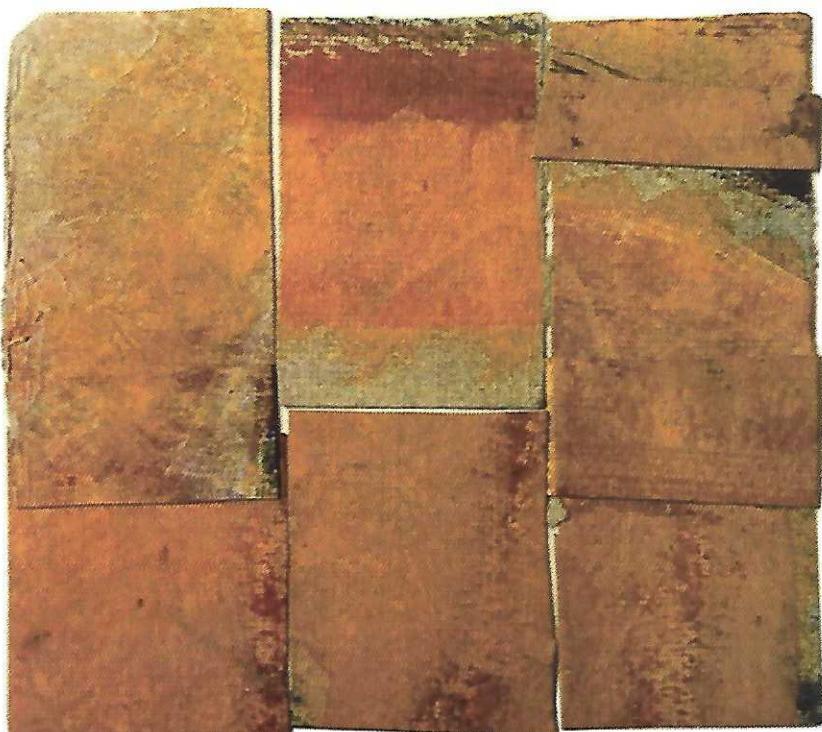

Einzelausstellungen (Auswahl)

1974	Athen	Experimentelles Theater
1975	Karditsa/GR	Städtisches Theater, surrealistische Arbeiten
	Cordes/F	Galerie Jean Marc, <i>Immigrierte Karyatiden</i>
1981	Aveyron/F	Chateau du Bosc (Musée d'enfance de Toulouse Lautrec), <i>Poetisches Erwachen</i>
1982	Berlin	Galerie Terzo, Eröffnungsaustellung
1982	Athen	Galerie Antinor, <i>Migrationen</i>
	Thessaloniki	Galerie Terra Cotta, <i>Venthisikimi</i>
1986	Athen	Galerie Dada, Bilder und Objekte
1987	Thessaloniki	Galerie Terra Cotta
1994	Athen	Alba Kulturzentrum, Sisewski, Objekte und Bilder
1995	Korfu/GR	Galerie Petsalis, <i>Gezeiten</i>
	Athen	Französisches Institut, <i>Spiegelungen</i>
	Athen	Galerie Enstasis, <i>Chrismos</i>
1996	Athen	Galerie Stavlos, <i>Anziehung</i>
1997	Berlin	Berliner Bank, Friedrichstraße, <i>Akt der Balance</i>
1997/98	Karditsa/GR	Pinakothek Karditsa, Orosima
2001	Karditsa/GR	Pinakothek Karditsa, <i>Diachrona</i>
2003	Berlin	Museum Kesselhaus, <i>Phänomene</i>
	Karditsa/GR	Galerie Oionos, <i>Spuren der Natur</i>
2004	Hydra/GR	Historisches Archiv-Museum, <i>Liturgie</i>
2006	Cordes/F	Maison Fonpeyrouse, <i>Metaplasia</i>

Gruppenausstellungen (Auswahl)

1972	Athen	Galerie Diamartiria, Junge griechische Künstler
1981	Athen	Galerie au Roi Soleil, <i>Frauen von Troja</i> , Pantelis Sabaliotis und Salvador Dalí
1991	Tokio	European Life Style
1996/97	Larissa/GR	Zentrum für zeitgenössische Kunst Larissa, <i>Dromologio I</i> ,
1997	Volos/GR	Kunstzentrum Giorgio de Chirico, <i>Dromologio I</i>
1998	Wesseling	Kunstpreis Wesseling 1997
1998	Berlin	Prismahaus, <i>Himmels-Achse</i>
1999	Larissa/GR	Zentrum für zeitgenössische Kunst Larissa, <i>Dromologio II</i>
	Larissa/GR	Zentrum für zeitgenössische Kunst Larissa, <i>Allegorien der</i>

Αριστερή σελ.: *Phonenomenons (Detail)*, Room Installation, Kesselhaus Museum, Berlin 2003

Επάνω: *Attraction III*, 120x120 cm, Pigmente on Paper

		<i>Materie</i>
2000	Ioannina/GR	Museum Byzantinischer Kunst
	Berlin	Willy-Brandt-Haus, <i>Allegorien der Materie</i>
2001	Athen	Ausstellung des griechischen Kulturministeriums, Technopolis, Gazi
	Fulda	Kunststation Kleinsassen, 2. Internationale Biennale, Neues Aquarell
2002	Fürstenwalde	Miniatur in der bildenden Kunst, Städtische Galerie, Grenzlos-endlos
	Berlin	Lange Nacht der Museen, Kulturfestival, Performance, <i>Alles fließt</i>
2003	Stendal	Kulturnacht, Winckelmann-Haus, Performance, <i>Alles fließt</i>
		Podewil, Literarisches Kulturfestival, Performance, <i>Alles fließt</i>
2004	Berlin	Märchentage Berlin, Kulturfestival, <i>Alles fließt</i>

Bildernachweis:

Pantelis Sabaliotis und Pierre Blanc